

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool - De Gele Ballon te
ANTWERPEN 1**

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	129081
Instelling	Gemeentelijke Basisschool - De Gele Ballon
Directeur	Mounia JAFFAL
Adres	Lamorinièrestraat 93 - 2018 ANTWERPEN 1
Telefoon	03-230.02.80
Fax	03-239.91.63
E-mail	basis.lamorinierestraat@so.antwerpen.be
Bestuur van de instelling	AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
Scholengemeenschap	SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
CLB	Stedelijk CLB Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-03-2014, 18-03-2014, 19-03-2014; 20-03-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20-03-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	04-04-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jan DEVOS
Teamleden	Patrick DURIEUX
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	Elke NAESSENS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands.....	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming.....	13
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid , veiligheid en hygiëne'?.....	15
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	15
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	16
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	17
4.2 Leerbegeleiding	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
6.1 Wat doet de school goed?.....	22
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	23
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	24
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Basisschool 'De Gele Ballon' is opgestart sinds september 2011 en is in volle opbouw. Het gaat om een vestigingsplaats die werd losgekoppeld van een basisschool omwille van capaciteitsproblemen en nu ook lager onderwijs aanbiedt. Momenteel organiseert de school al in een aanbod tot en met het derde leerjaar lager onderwijs. Het diversiteitsdenken staat centraal in de visie van deze doorgroeiende school. In deze stedelijke school stroomt mede dankzij de schoolpopulatie een rijke mix aan sociaal-culturele achtergronden de school binnen. Het gebouw en domein van de school ogen netjes en verzorgd, maar er zijn nog enkele prioritaire werkpunten die dienen weggewerkt te worden.

De school maakt gebruik van gestandaardiseerde tests, methodegebonden en eigen toetsen en van observaties om een zicht te krijgen op het niveau van de kinderen. Eventuele hulpvragen geven aanleiding tot interventies. De school is alert voor eventuele negatieve effecten bij zittenblijven en dit wordt dan ook zoveel mogelijk vermeden. Het schoolteam is bevraagd en tevredenheidsonderzoeken bij ouders en kinderen worden in de toekomst toe gepland.

De inspectie gaat na of de school voldoende onderwijskwaliteit realiseert door middel van een gedifferentieerde doorlichting. Het naleven van de onderwijsreglementering, het algemeen beleid en het beleid inzake woonbaarheid, veiligheid en hygiëne maakten deel uit van het onderzoek. De leergebieden 'Nederlands' en 'muzische vorming' en de procesvariabelen 'deskundigheidsbevordering' en 'leerbegeleiding' stonden in de focus.

In het kleuteronderwijs zorgen de dagelijks terugkerende activiteiten en routines, het hoekenwerk en de thematische uitwerking voor een breed, samenhangend en harmonisch aanbod. Het welzijn van de kinderen en de taalontwikkeling krijgen bijzondere aandacht in de kleuterafdeling. De gesprekken, waarnemingen en opdrachten nodigen uit tot handelen, denken en verwoorden. Vertaalde en verbeelde werkelijkheid vormen een belangrijk aangrijpingspunt, maar de werkelijkheidsgerichtheid kan nog toenemen. De planning en werking getuigt van een leergebied en -domeinoverschrijdende aanpak. De leerplandoelen staan centraal in de planningsdocumenten en in de bewaking van het aanbod. De reguliere werking biedt tal van talige ervaringskansen en taal krijgt ruim aandacht in de zorgwerking. Er is veel aandacht voor taalbeheersing via woordenschatverwerving maar een woordenschatbeleid waarbij nagedacht wordt over het intentioneel selecteren, herhalen en vastzetten van woordenschat kan een meerwaarde bieden evenals het benutten van de aanwezige taalheterogeniteit. De persoonlijke, creatieve expressie komt voldoende aan bod en het exploreren en experimenteren wordt niet vergeten conform de kerngedachten onderliggend aan de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming. De kennismaking met cultuuruitingen van buiten de school en de aandacht voor muzische vorming in evaluatie, reflectie en zorg zijn mogelijke verbeterpunten.

De verhoogde aandacht voor het taalonderwijs zet zich verder door in de lagere afdeling. Het taalonderwijs is arbeids- en tijdsintensief en ook hier krijgen de leerplandoelen een centrale plek. Opvallend is de gerichtheid op schrift, spelling en vooral op het leesonderwijs. Ook binnen de zorgwerking wordt ingezet op het ontwikkelen van de leesvaardigheid. De uitgesproken aandacht voor technische aspecten van de schriftelijke taalvaardigheid (ook in de evaluatie en zorgwerking) geeft als nadeel dat de intentionele aandacht voor mondeling en functioneel taalgebruik meer naar de achtergrond verschuift. Het voorzien in kringmomenten en de ruimte voor reflectie en betekenisverlening vormen dan ook waardevolle initiatieven. Taalbeschouwing krijgt een bredere invulling dan taalsystematiek maar ook hier kan de interculturele gerichtheid meer op de voorgrond treden. Het strategisch taalonderwijs en het werken rond een breed spectrum aan teksttypes zijn zichtbaar aanwezig in het klasbeeld. Niettegenstaande er in de lagere afdeling veel expertise aanwezig is en er kwaliteitsvolle muzische uitwerkingen tijdens de schooldoorlichting vastgesteld werden, voldoet de school nog niet aan haar maatschappelijke opdracht betreffende dit leergebied. Het leerkrachtenteam beseft dit ook en geeft aan zoekende te zijn naar houvast en afstemming over de leeftijdsgroepen heen. Dit is ook opgepikt en er is voor dit schooljaar reeds een studiedag gepland. Onder meer door het volop inzetten op taalonderwijs is de voorziene onderwijstijd voor muzische vorming soms zeer beperkt. Het volwaardig aan bod komen en de brede uitwerking van de muzische domeinen komen soms in het gedrang. De aandacht voor de persoonlijke, creatieve expressie en het beschouwen kunnen versterkt worden. Er is oog voor een leergebiedoverschrijdende aanpak, maar het

muzische als hefboom voor taal of zorg kan meer kansen krijgen. Het team is nog zoekende rond de evaluatie van het leergebied, maar heeft wel oog voor reflectie op het proces.

Het inspectieteam kon vaststellen dat in de school een dynamisch en open team werkzaam is dat voldoende leer- en vernieuwingsbereid is. De school investeert aanzienlijk in de professionalisering van het personeel. Er is dan ook een nascholingsplan met professionaliseringsactiviteiten op korte en middellange termijn. Het schoolteam volgt veel nascholingen en er zijn concrete resultaten van vormingsmomenten in de klas- en schoolwerking terug te vinden. De doelgerichtheid en het invoeren van concrete acties die de interne deskundigheid benutten en het leren van en met elkaar bevorderen, vormen mogelijke groeipunten. De aanwezige zelfevaluaties met reflectie op de eigen onderwijsleerprocessen verdienen waardering. De school slaagde erin om op korte termijn haar zorgwerking te structureren. Zij beschikt over een schooleigen visie en er zijn afspraken rond overlegmomenten, procedures en instrumenten. De impact en betrokkenheid van leerkrachten op het zorggebeuren verdient blijvende aandacht zodat een flexibele, op het kind en op de klas afgestemde zorgwerking mogelijk is. Het handelingsgericht werken dringt meer en meer de school binnen wat zich weerspiegelt in kwaliteitsvolle aanmeldingsformulieren en individuele handelingsplannen. Het formuleren van werkbare doelen en concrete handvatten voor de klaspraktijk bij het bespreken van hulpvragen kan meer expliciete aandacht krijgen. Er lopen waardevolle initiatieven op schoolniveau die ook een preventief karakter hebben en de zorgwerking kreeg vertaling in actiefiches. Er is een snelle detectie en aanpak van hulpvragen en de zorgwerking krijgt veel aandacht in het beleid en de professionalisering. De zorgwerking is nog sterk uitgebouwd rond het tekort en kan nog meer opschuiven richting diversiteitsdenken.

Het beleid slaagde erin om de school op de sporen te krijgen waardoor zij op korte tijd behoorlijk functioneert. De gedreven leidinggevende heeft mede dankzij haar organisatietalent er zeker toe bijgedragen dat visie, structuren en afspraken werden vastgelegd. Op dit moment wordt werk gemaakt van een hogere betrokkenheid en inspraak van het voltallige team bij het beleid. De school werkt planmatig maar het aangeven van prioritaire en evalueerbare doelen kan het rendement verder doen toenemen. De vernieuwingsbereidheid en openheid naar externe deskundigen verzekeren de ontwikkelingsdynamiek. Het enthousiasme en de aanwezige kennis en kunde zorgen ervoor dat het ontwikkelingspotentieel van deze school hoog is. Belangrijk is evenwel om de opmerkingen inzake welzijnsbeleid ernstig te nemen en in de lagere afdeling de onderwijsdoelstellingen en visie achterliggend aan het leergebied muzische vorming alle kansen te geven. Het inspectieteam gelooft erin dat het team van de 'GELE' Ballon over voldoende expertise beschikt om kinderen op gelijkwaardige wijze te benaderen en hen leergierig te maken zodat ze bereid en in staat zijn om levenslang te leren.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling voldoet aan haar maatschappelijke opdracht en aan haar inspanningsverplichting om de ontwikkelingsdoelen van Nederlands bij de kleuters na te streven. In de onderwijspraktijk zijn de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen zichtbaar aanwezig en de leerplandoelen worden als referentiekader gebruikt. Dit leergebied staat centraal in de reguliere werking en de zorgwerking. Er is aandacht voor woordenschat zonder een brede benadering van het leergebied uit het oog te verliezen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen van het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. Conform de kerngedachten onderliggend aan de ontwikkelingsdoelen krijgen kleuters voldoende kansen tot exploreren en experimenteren. Alle domeinen komen aan bod en de geïntegreerde aanpak verloopt leergebied en –domeinoverschrijdend.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands

Curriculum	De kleuterafdeling werkt niet enkel met vaste, kalendergebonden thema's maar
Onderwijsaanbod	biedt voldoende ruimte om ook thema's te laten opborrelen vanuit de leef- en
<i>Referentiekader</i>	belevingswereld van kinderen en/of evenementen met actualiteitswaarde. Onder
<i>Planning</i>	meer hierdoor werkt zij in zekere mate ervaringsgericht en ontstaan er originele
<i>Evenwichtig en volledig</i>	en kindvriendelijke thema's. Tijdschriften en onderwijsleerpakketten worden
<i>Samenhang</i>	gebruikt ter inspiratie zonder evenwel de klaspraktijk te dicteren.
<i>Brede harmonische vorming</i>	Leerplandoelen staan zeer centraal in de werking en het doelenboek wordt
<i>Actief leren</i>	gebruikt als bewakingsinstrument ten aanzien van het aanbod. Leerplandoelen
	krijgen een centrale plek in de planningsdocumenten van de leerkrachten
	waardoor ook de agenda meer de vorm aanneemt van een
	verantwoordingsgericht bewakingsinstrument dan een functioneel
	planningsinstrument. Leraren hebben niet de cultuur om concreet-operationele
	doelen te formuleren. Fiches inzake weerkerende momenten zoals onthaal,
	slaapmoment, dagafsluiting, opruimen, verjaardag vieren, ... en hoeken
	(poppenhoek, ...) bevatten eveneens (leerplan)doelen.
	De thematische uitwerking, de weerkerende routines en activiteiten, de
	hoekenwerking en de uitgeschreven agenda (op basis van leergebieden) bieden
	garanties voor een breed, samenhangend en harmonisch aanbod. Zo geeft een
	speurtocht in de klas naar dino's aanleiding tot dramatisatie (stappen als een
	dino) én tot taalstimulatie (wat hebben we gezien tijdens onze rondgang?). De
	kleuters krijgen voldoende kansen om actief aan de slag te gaan. Ontmoetingen
	met de werkelijkheid komen zelden voor. Het gaat immers nog vaak om verbaal
	en visueel gerepresenteerde werkelijkheden waarop de leerkrachten ingaan en
	welke zij verdiepen.

Er is terecht veel aandacht voor taalbeheersing via woordenschatverwerving zowel in de reguliere klaswerking als in de zorgwerking. Dit gebeurt de hele dag door, maar ook gestuurd vanuit een aantal instrumenten zoals de begrippenlijst, de streefwoordenschat met betrekking tot de thema's en de zelfredzaamheidstaal. De zelfredzaamheidstaal is van toepassing op instappers en op de jongste kleuters en op de begrippenlijst wordt bijgehouden wanneer de begrippen aan bod gekomen zijn. Er is ook concreet materiaal (koffers) voorhanden om rond de begrippen aan de slag te gaan en in een klas was een powerpointpresentatie in gebruik voor de streefwoordenschat. Een doordacht woordenschatbeleid betreffende de selectie, betekenisverlening, inoefening en evaluatie van woorden ontbreekt nog. Bij de thematische uitwerking verschilt de streefwoordenschat soms van de te observeren woorden. Waarnemingen, poppen, verhalen en spelsituaties nodigen kinderen uit om talig te reageren. In sommige groepen is het aantal open vragen nog beperkt. De klaspop en bijhorend schriftje werkt verbindend tussen thuis en school. Kleuters krijgen veel ervaringskansen die de mondelinge taalvaardigheid stimuleren. De vele kringmomenten, het dagelijks werken met verhalen, de hoeken (poppenhoek, zandbak, ...) en speelse activiteiten (rollenspel, luisterspelletjes, poppenspel, ...) geven veelvuldig aanleiding tot verwoorden. De hoeken worden vaak verrijkt vanuit het thema maar een doelgerichte talige verrijking komt weinig voor. Kritisch en gericht luisteren worden niet vergeten. De aandacht voor articulatiespelletjes is leerkrachtafhankelijk. De schriftelijke taalvaardigheid komt aan bod in een aantal hoeken zoals de boekenhoek, de luisterhoek en de schrijfhoek. De boekenhoek is vaak nog geen aantrekkelijk en knus plekje. Er zijn steeds boeken aanwezig die linken hebben met het thema maar de diversiteit aan soorten boeken is soms beperkt. Kleuters lezen en begrijpen verhalen met visuele ondersteuning en reconstrueren de verhalen met prenten. In de luisterhoek beluisteren kleuters verhalen of voeren opdrachten uit en in de schrijfhoek kunnen kleuters experimenteren en gericht omgaan met letters of woordjes door naleggen, schilderen, in zand schrijven, ... Stappenplannen worden gelezen (handen wassen, jassen aandoen, een huis bouwen of kindervagen maken) of aangevuld. De juf die het verhaal van de kleuter naast de tekening schrijft, maakt de functionaliteit en expressiewaarde van taal duidelijk. Heel wat kleuteronderwijzeressen werken met een bewegingsmethode ter voorbereiding van de schrijfmotoriek. Dat is nog geen verworvenheid voor de hele kleuterafdeling. Spelletjes als kimpel of memory en meer intentionele oefeningen ondersteunen de ontluikende geletterdheid. Er wordt dan ook volop gewerkt rond letters, kleuters kunnen stempelen, hakken en plakken, lettergrepen klappen, rijmen, woorden maken, details in prenten herkennen, ... De oudste kleuters ondervinden weinig druk ten gevolge van verschooling en didactische vervroeging. De kleuterafdeling heeft afspraken gemaakt zodat de representatie van de werkelijkheid geleidelijk in abstractiegraad toeneemt (van foto's naar pictografische voorstellingen). Er zijn uitgeschreven actiefiches voorzien om gericht werk te maken van bewegingsmethode voor schrijfmotoriek, afname van gestandaardiseerde test, meegeven klaspop, zelfredzaamheidstaal, ... De taalheterogeniteit waarmee de kinderen buiten de school geconfronteerd worden is weinig zichtbaar gemaakt in de school en klassen. Bij het muzisch vormgeven bieden de kleuteronderwijzeressen veel kansen tot exploreren en experimenteren. De persoonlijke expressie en het zich durven uiten staan centraal. Er is verhoudingsgewijs minder aandacht voor beschouwen en impressies. Het ontmoeten van brede cultuuruitingen door culturele partners op te zoeken of binnen te brengen in de school gebeurt weinig. Leergebiedoverschrijdend (bijvoorbeeld plakken en schilderen van eieren van

dino's) en domeinoverschrijdend (bijvoorbeeld schilderen op muziek) werken maakt deel uit van de klaspraktijk en we kunnen spreken over een breed en geïntegreerd aanbod. Doorgaans benadrukken de leerkrachten vooral beeld, drama, liedjes en versjes zonder de andere domeinen te verwaarlozen. De variatie aan werkvormen binnen sommige domeinen (muziek, drama, ...) is beperkt. Bij het beeldend vormgeven komen diverse technieken en materialen aan bod: stempelen, kleien, kras- en zandtekeningen, knikkerverven, ... Vrij schilderen en experimenteren met materialen komen veelvuldig voor. Dramatiseren gebeurt regelmatig tussendoor in de poppenhoek, met het ziekenhuis, ... Activiteiten zoals schaduwspel, gebruik van handpoppen, uitbeelden van liedjes en versjes zijn enkele voorbeelden van intentioneel werken aan dit domein. Hoewel sommige leerkrachten alert moeten zijn om het zingen van liedjes niet te sterk te gaan beklemtonen als enig activiteitsveld binnen 'muziek', wordt ook gewerkt rond instrumenten, muzikale tegenstellingen, ... Muziek komt ook aan bod tussendoor of tijdens routines zoals de onthaalkring. Het domein 'beweging' is nog geen evidentie en wordt vaak gezien als tussendoortje. Het gaat vaak om dansen op muziek en soms bewegen met materiaal. Er wordt vaak verwezen naar de leermeester lichamelijke opvoeding. Het onderscheid tussen de motorische en expressieve component van bewegen is nog niet altijd voor iedereen even duidelijk. Het gebruik van computer, fundels, tiktaktafel, tafelpoppenspel, ... en het maken van foto's zijn voorbeelden van het omgaan met 'media'.

Materieel beheer

Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

Globaal genomen is er geen tekort aan speel- en ontwikkelingsmaterialen. De klasbibliotheek is vrij beperkt en de leerkrachten ontlenen dan ook boekjes in de bibliotheek. Er wordt vaak verwezen naar de leraarskamer voor leesboekjes maar ook voor begrippenkoffers, meertalige prentenboeken (niet in gebruik) of naar de gymzaal (instrumenten, kleine materialen voor beweging). De verteltafels zouden kijktafels worden, maar deze zijn nog niet in alle klassen terug te vinden. Sommige materialen zijn in een aantal klassen aanwezig zoals tiktak of kamishibai en andere zijn gewenst zoals verteltassen. Er is een luisterhoek vanaf de tweede kleuterklassen en er zijn materialen voor het stimuleren van de taalvaardigheid: stempels, (magneet)letters, klapop, rijmdobbelsteen, gezelschapsspelen, vingerpoppen, ... Materialen en dragers voor beeldend vormgeven zijn voldoende aanwezig: stempelmateriaal, penselen, verf, sponsen, priknaalden, lijm, klei, schaar, ... Er wordt ook soms verwezen naar het 'knutselkot'. In de klassen is een cd-speler aanwezig. De kleuters kunnen spelen in de poppenkamer of werken met de computer.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Zelfredzaamheidstaal en woorden uit de begrippenlijst worden gericht geëvalueerd. Er is ook een genormeerde test in gebruik die diverse aspecten van de taalontwikkeling in beeld brengt waardoor een breder beeld ontstaat op de taalontwikkeling en die de vergelijking met een referentiegroep mogelijk maakt. Het kleuterrapport biedt de ouders een zicht op enkele aspecten van de taalontwikkeling, maar niet op de muzische ontwikkeling of sterktes. Ook het zorgsysteem is gericht op onder meer taal en niet op muzische vorming, tenzij een technisch verengen tot rubrieken als knippen. Dit laatste wordt ook niet in alle leeftijdsgroepen voor alle kleuters ingevuld. Observaties op individueel of groepsniveau komen voor, maar zijn leerkrachtafhankelijk. Eigen aan deze manier van werken is dat de bijsturing zich vaak richt op het leergebied 'Nederlands' en zelden op het leergebied 'muzische vorming'.

Begeleiding De leerkrachten werken eerst aan het voorkomen van eventuele problemen of
Leerbegeleiding proberen deze zelf op te lossen en gaan vervolgens op zoek naar tips voor
Beeldvorming kinderen die dreigen uit te vallen. Vraaggestuurde ondersteuning vanuit het
Zorg zorgteam is voorzien. Kleuters krijgen zoveel mogelijk inbreng en spreekkansen. Er wordt op een natuurlijke wijze gedifferentieerd, maar meer intentionele klasinterne differentiatievormen verdienen meer aandacht. Instrumenten, documenten, procedures en overleg inzake zorg zijn sterk gericht op het deficitdenken (waar kunnen problemen optreden) meer dan op talenten. Initiatieven zoals trotsdozen waarin tekeningen van kleuters terechtkomen, zorgen dan ook voor enig tegenwicht. Het muzische wordt weinig belicht in de zorgwerking (evaluaties, rapportering, overgangsgesprekken, ...). Pre-teaching waarbij taalarme kleuters voorbereid worden op talige activiteiten op groepsniveau stimuleren de woordenschatontwikkeling en de spreekdurf. Taalzwakke kinderen krijgen klasexterne taalstimulatie door het invoeren van een programma uit de handel. Afstemming met thuis gebeurt via oudergesprekken. Zorgleerkrachten zijn ook betrokken bij het aanbieden van een bewegingsmethodiek om de handschriftontwikkeling te bevorderen. Om dergelijke activiteiten mogelijk te maken wordt een beroep gedaan op het zorgteam.

Deskundigheidsbevordering Een bevraging rond klaswanden geeft een zicht op de door het team ervaren sterke en groeipunten. Het leerkrachtenteam volgt bijscholingen die specifiek gericht zijn op het kleuteronderwijs. Er is een pedagogische studiedag gepland met ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst om een instrument te hanteren die een breed en evenwichtig aanbod van de muzische domeinen garandeert. Sommige agenda's zijn voorbeelden van goede praktijk op vlak van zelfevaluatie, doordat zij zich niet beperken tot het observeren van kleutergedrag maar ook getuigen van kritische reflectie op de eigen klaspraktijk.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling voldoet aan haar maatschappelijke opdracht en haar verplichting om het leerplan 'Nederlands' toe te passen. Er wordt tijds- en arbeidsintensief aan dit leergebied gewerkt waarbij er een sterke gerichtheid is op leerplandoelen. Alle domeinen worden nagestreefd en taalvaardigheid krijgt ook aandacht in andere leergebieden. Er is voldoende aandacht voor dit leergebied bij de evaluatie, de zorgwerking en bij de professionaliseringsinitiatieven.

Curriculum Taalvaardigheid krijgt een centrale plek in de lagere afdeling. Dit blijkt uit het
Onderwijsaanbod aantal voorziene lestijden in de weekroosters en de agenda's, de geobserveerde
Referentiekader klaspraktijk en de gesprekken met de leerkrachten. Richtinggevend voor de
Planning klaspraktijk zijn het onderwijsleerpakket én het doelenboek. Beide worden door
Evenwichtig en volledig alle leerkrachten actief gebruikt. Sommige leerkrachten starten meer vanuit het
Samenhang onderwijsleerpakket en volgen dit vrij strikt, terwijl andere meer vanuit het
Brede harmonische vorming doelenboek werken en meer ruimte laten voor inbreng van kinderen en wat leeft
Actief leren in de groep. De mate waarin leerling- en ervaringsgericht gewerkt wordt rond Nederlands verschilt dan ook van leerkracht tot leerkracht. De agenda vermeldt de leergebieden, maar ook steeds leerplandoelen. De leerkrachten hebben niet de gewoonte om concreet-operationele doelen te formuleren. Opvallend is de aandacht voor 'lezen'. Verder ligt er ook een belangrijke nadruk op schrift en de schrijfhouding. Een derde klemtoon is 'spelling'. Hierdoor krijgen de technische aspecten van het taalonderwijs een overbeklemtoning. Taalonderwijs zit ook geïntegreerd in het hoekenwerk.

Luisteren en spreken komen op een natuurlijke manier aan bod via kringmomenten, groepswerk, besprekingen van producties van leerlingen, ... De doelgerichte aanpak van de mondelinge taalvaardigheid en de voorziene tijdsinvestering hebben groeikansen. Er zijn vaste kringen (bijvoorbeeld op maandag) en kringgesprekken gekoppeld aan gebeurtenissen of thema's (jeugdboekenweek, welk talent kan je gebruiken bij klasgenoten om die taak...). Leerlingen krijgen voldoende kansen om hun mening te vormen én te uiten. Ze kunnen vertellen over hun trotsdoos en hun werk presenteren. Hierbij is aandacht voor inhoud en vorm. Dramatiseren en filosoferen vormen waardevolle, leerkrachtafhankelijke initiatieven. De leerkrachten vermelden ook voorbeelden van meer gericht luisteren waarbij leerlingen een voorgelezen verhaal (door juf of cd) navertellen of waarbij ze nieuwsberichten bekijken en ontbrekende woorden moeten aanvullen.

Correct en mooi schrijven staan voorop terwijl communicatief en functioneel schrijven verhoudingsgewijs minder aan bod komen. Het aantal schrijftaken is nog beperkt. Creatief schrijven wordt niet vergeten: naamgedicht schrijven, verhaal bedenken, lege tekstballonnen invullen van een strip, een rap schrijven, een verhaal bedenken bij een kunstwerk, een sprookje opnieuw opbouwen... Lezen is een domein dat veel aandacht krijgt in de reguliere en zorgwerking. Klassikaal lezen, voorlezen, partnerlezen, lezen in niveaugroepen, connect- en ralflezen zijn hier voorbeelden van. De leerkrachten bieden expliciete en systematische instructie met betrekking tot het ontwikkelen van het fonemisch bewustzijn, het leren van klank-letterkoppelingen en het vloeiend leren lezen. De leeskofter en leesboeken die vaak ook van buiten de school (bibpunt of bibliotheek) worden binnengebracht bieden ook leesgelegenheden. Evenementen zoals gedichtenweek of jeugdboekenweek gaan niet onopgemerkt voorbij. Er lopen enkele initiatieven om het leesplezier te versterken zoals vrij lezen, vaak voorlezen en hen boeken laten kiezen, maar dit is zeker nog aan te vullen. Taalbeschouwing komt aan bod onder meer door het werken aan woordenschat, taalsystematiek, nadenken over het communicatieproces, ... De interculturele gerichtheid is nog beperkt wat gezien de vele talen waarmee kinderen geconfronteerd worden een belangrijk punt is. Het strategisch taalonderwijs is groeiende en het voorzien in variatie aan tekstsoorten is opvallend aanwezig.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De klasbibliotheek is vaak nog mager ingevuld maar dit wordt gecompenseerd door naar de bibliotheek te gaan of door boeken te laten meebrengen. Er is een leeskofter aanwezig in het eerste leerjaar met drietal boekjes, een spelletje, een knuffel en vriendenboekje om in te schrijven. Taalspelletjes zijn voorhanden om in het hoekenwerk te gebruiken of als tempodifferentiatie. Bij de jongsten is een zelfgemaakte kamishibai in gebruik. Er is software voorzien om zaken in te oefenen of een tekst te maken. In een aantal klassen is een smartboard aanwezig dat functioneel in de taallessen wordt ingezet.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Evaluatie gebeurt meestal via eigen, methodegebonden en genormeerde toetsen waarbij de genormeerde toetsen zich beperken tot 'lezen' wat een engere invulling is in vergelijking tot het kleuteronderwijs. Luistertoetsen, dictees en toetsen voor spelling en taalbeschouwing geven extra-info. De evaluatie richt zich meer tot de geschreven taalvaardigheid dan op de mondelinge taalvaardigheid. Bij mondelinge taalvaardigheid gaat het om zaken zoals uitspraak, voor een groep durven spreken, aandachtig luisteren of een luistertoets. Het doelgericht evalueren van luisteren en spreken op basis van criteria kan doordachter. Ook het evalueren van schrijven is volgens leerkrachten nog een groeipunt. In het schoolrapport is het leergebied Nederlands voldoende breed opgenomen en schrift staat nog eens apart vermeld. Het gaat vaak om

verbale waarderingen en cijfers. Doordat inhouden/doelen soms beschrijvend en soms beoordelend uitgeschreven staan is het voor een externe lezer niet altijd duidelijk in welke mate ze voldoende verworven zijn.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Om de overdracht tussen leerkrachten te bevorderen, is voorzien in overgangsgesprekken. Het is belangrijk om deze in alle groepen ook effectief te laten doorgaan. De toetsen, rapporten, verslagen en het zorgsysteem bieden aanvullende informatie over het taalvaardigheidsniveau. De zorgwerking heeft een duidelijke focus op taal en is sterk gericht op het verhogen van de leesvaardigheid. Lage resultaten geven aanleiding tot het connect- en ralflezen bij uitvallers. Sommige leerkrachten zijn vragende partij om flexibeler om te springen met deze groepen om stigmatisering tegen te gaan. De klasleerkrachten zorgen voor rijke en doordachte onderwijsleersituaties. Ze wensen nog meer concrete handvatten aangereikt te krijgen voor het omgaan met anderstalige nieuwkomers en om middels inschakeling van het zorgteam de klasinterne differentiatie te ondersteunen. Toch gebeuren in de klas al heel wat acties die elementen van niveau- en tempodifferentiatie omvatten. Dit kan via een bak 'ik ben klaar', zwakke spellers die kopiërend schrijven, via hoekenwerk, aangepaste leesboekjes, extra-ondersteuning via materiaal of het apart nemen door de leerkracht. Er gebeurt ook differentiatie in de evaluatie die ook op de toets en op het rapport wordt duidelijk gemaakt. De afstemming klasleerkracht – leerkracht anderstalige nieuwkomers – zorgleerkrachten is nog niet optimaal. Doordat teksten uit de zorgwerking ook terugkomen in de klas is een brug gelegd.

Deskundigheidsbevordering

De werking met betrekking tot het leergebied Nederlands is in de lagere afdeling bevestigd en met ondersteuning van de begeleiding doorloopt de school momenteel een traject rond lezen. De leerkrachten uit de lagere afdeling zouden graag hun expertise meer inzetten om de werking en het beleid rond taalvaardigheid mee te ondersteunen. Er worden dit schooljaar individuele nascholingen gevolgd rond taal en in het bijzonder over de invoering van nieuwe leesniveaus.

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De lagere afdeling komt niet tegemoet aan haar maatschappelijke opdracht en de verplichting om het leerplan 'muzische vorming' toe te passen. Er is te weinig houvast en afstemming over de leeftijdsgroepen heen. Het aantal lestijden is in sommige groepen te beperkt voor een kwaliteitsvolle invulling van dit leergebied. Niet alle domeinen komen volwaardig aan bod en er is eenzijdigheid binnen de domeinen merkbaar. De aandacht voor persoonlijke, creatieve expressie en het beschouwende is in sommige groepen nog onderbelicht. Evaluatie, zorg en professionalisering met betrekking tot dit leergebied kwamen weinig aan bod.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Ten aanzien van dit leergebied zijn weinig afspraken gemaakt over de leeftijdsgroepen heen. Er is geen jaarplan of onderwijsleerpakket in gebruik maar er wordt geput uit diverse bronnen: onderwijsleerpakketten andere leergebieden, eigen materiaal, doelstellingen, wat leeft in de klas, creativiteit van de leerkracht,... Wel wordt verwacht dat elke leerkracht de aan bod gekomen doelen in het doelenboek aanstipt. De leerkrachten zijn dan ook vragende partij naar houvast en afstemming. De school plant vorming om hieraan tegemoet te komen. Het aantal lestijden in sommige groepen voldoet niet om het leerplan te kunnen toepassen en een harmonische vorming te realiseren. Niet alle domeinen komen volwaardig aan bod (met een overwicht aan beeld en muziek) en ook binnen de domeinen kan verder nagedacht worden om eenzijdigheid te vermijden. De mate waarin de muzische domeinen op de voorgrond treden,

heeft te maken met leerkrachtvaardigheden en persoonlijke voorkeuren. In sommige klassen krijgt de persoonlijke, creatieve expressie en het beschouwen nog beperkte kansen. De observaties tijdens de schooldoorlichting maakten wel duidelijk dat het team over voldoende (organisatie)talent beschikt om kwaliteitsvolle muzische momenten op te zetten en er was een verhoogde aandacht voor het leergebied merkbaar. De thema's die leven in de klas of gebeurtenissen die actueel zijn (tentoonstelling, gedichtendag, ...), geven aanleiding tot muzische expressie. Er is dan ook aandacht voor leergebiedoverschrijdend (thema 'kunst' of planeten maken binnen wereldoriëntatie, knutselen rond verkeer, werken met lijnen (wiskunde), een rap maken als link met taal) en in mindere mate voor domeinoverschrijdend werken. Cultuureducatie door cultuur op te zoeken buiten de school of binnen te brengen in de school en aandacht voor betrokkenheid van sociaal-culturele verenigingen of ouders met muzische competenties kunnen worden uitgebreid. De integratieactiviteiten tussen de derde kleuterklas en het eerste leerjaar worden uitgewerkt op basis van muzische activiteiten. Beeldend vormgeven komt in alle groepen ruim aan bod en er is aandacht voor een verbreding van de technieken en materialen. Tekenen en schilderen zijn dominant, maar er zijn ook andere uitwerkingen: verkeersknutselwerk in 3D, kraalketting met pasta, kennismaken met kunstenaars, spin maken via weeftechniek, vlechten voor dikke truiendag, ... Liederen aanleren en hardop zingen gebeuren vaak als invulling van het domein muziek. Er wordt ook geluisterd naar en gebruik gemaakt van muziekinstrumenten om mee te spelen. Andere aspecten zoals stemvorming, herkennen van of werken met ritmes en zelf componeren en vastleggen van muziek gebeuren leerkrachtafhankelijk. De mate waarin het domein drama aan bod komt, verschilt. Vaak voorkomende voorbeelden zijn teksten (gedichten of nieuwjaarsbrief bijvoorbeeld) expressief en vlot onder woorden brengen en verhalen uitbeelden. Andere voorbeelden zijn poppenspel en zelf het nieuws brengen. Beweging wordt gezien als een moeilijker te realiseren domein. Vaak wordt verwezen naar bewegingen en houdingen als bewegingstussendoortjes en bewegen op muziek. De muzische kant van bewegen wordt weinig benadrukt. Bewegen op muziek, yogahoudingen, het uitvoeren van bewegingen op de bewegingsdobbelsteen, ... zijn voorbeelden van activiteiten binnen de klassen. De leerlingen krijgen kansen om media te hanteren. Het creëren gaat vooral om het maken van foto's en filmpjes. Een leerkracht gebruikt ook leuke websites waardoor kinderen gemotiveerd zijn om zelf kunst te maken.

Materieel beheer

Uitrusting

Ontwikkelingsmaterialen

Leermiddelen

De school beschikt over voldoende basismateriaal om beeldend vorm te geven: penselen, wasco's, verf, potloden, Er is een muzisch rek en er zijn liedbundels en muziekinstrumenten (klokkenspel, zelfgemaakte instrumenten, blokfluiten). Ook met de computer wordt muziek gespeeld. Sommige leerkrachten missen een cd-speler. Bewegingsactiviteiten gebeuren vaak buiten de klas en er zijn materialen zoals bewegingskoffer, yogamat en yogakaarten, bewegingsdobbelsteen, ... De lagere afdeling beschikt over een verkleedkoffer en sommige klassen zijn voorzien van een smartboard. Een video- en fototoestel wordt nog gemist en ook een computer die beeld en geluid kan combineren was een suggestie.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Kindvolgsysteem

Leerlingvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Op school is een cultuur aanwezig om mondeling te reflecteren en dit gebeurt dan ook naar aanleiding van muzische producties. Gangen en muren zijn vaak versierd met muzische werkstukken en er zijn trotsdozen waardoor leerlingen kunnen uitpakken met hun talenten. De evaluatie is nog niet altijd even doelgericht en breed uitgewerkt. Dit blijkt ook uit de rapporten waarin sommige muzische domeinen ontbreken. Ouders kunnen wel aflezen of hun kind een

specifieke voorkeur of talent heeft. De leerkrachten zijn nog zoekende naar afspraken/criteria voor evaluatie. Het gaat vaak om observaties en reflecties op het muzische proces. Zelfevaluatie en vormen van doelgerichte evaluatie komen weinig voor.

Begeleiding De beeldvorming betreffende muzische vorming is beperkt. Het staat immers
Leerbegeleiding weinig centraal in zorginstrumenten (aanmeldingsformulier bijvoorbeeld) en
Beeldvorming gesprekken. In sommige klassen worden de muzische talen nu wel gekoppeld aan
Zorg een talentgerichte benadering en visueel zichtbaar gemaakt wat compenseert voor een te sterke gerichtheid op het tekort. De vraag leeft om hier een teamaandachtspunt van te maken.

Deskundigheidsbevordering De werking met betrekking tot het leergebied muzische vorming is in de lagere afdeling bevraagd. Tot op heden was er weinig aandacht voor nascholing en uitwisseling op individueel en teamniveau. Het is wel in de planning opgenomen, maar het team vindt het belangrijk dat dit ook aanleiding geeft tot concrete afspraken en realisaties waarin ook de aanwezige expertise een plek krijgt. Positief zijn de reflecties en observaties op de verschillende muzische activiteiten die niet enkel leerlinggedrag beogen maar ook de eigen onderwijsaanpak.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid , veiligheid en hygiëne'?

Het inspectieteam kon vaststellen dat er nog enkele ernstige verbeterpunten zijn aangaande bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Zo kan onvoldoende aangetoond worden dat alle ernstige opmerkingen rond de elektrische installaties zijn weggewerkt, bevinden zich sanitaire installaties in de eetzaal en kunnen niet alle klassen in voldoende mate verlucht worden. Ook de opmerkingen uit het recente brandpreventieverslag, zoals de tegengesteld draaiende deuren die de evacuatie belemmeren, dienen aangepakt te worden.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhankelijk zijn	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Aan de leerkrachten werd gevraagd om voor dit schooljaar hun droomnascholingen op individueel en teamniveau te expliciteren en deze werden opgelijst. Van elke leerkracht wordt immers verwacht dat ze twee individuele nascholingen per jaar volgen: één gestuurd vanuit het beleid en één op basis van vrije keuze. Enkele leerkrachten gaven aan dat hun vrije keuze niet gerespecteerd werd. De school beschikt over een nascholingsplan per schooljaar en ook voor de middellange termijn is al een aantal thema's geselecteerd. Niettegenstaande de nascholingen verband houden met de noden van kinderen en schoolteam is de koppeling met doelstellingen op schoolniveau niet altijd even helder wat het risico inhoudt dat de organisatie zich meer richt op actieniveau dan op het bereiken van doelstellingen.
- Ondersteuning** De school levert bijzondere inspanningen om de professionalisering van het team en de individuele teamleden te verhogen. Dit uit zich in teamgerichte nascholingen, maar vooral ook in de grote hoeveelheid individuele nascholingen welke de teamleden en de directeur volgen. Er zijn ook een aantal werkgroepen opgericht en de personeelsvergaderingen bevatten ook pedagogisch-didactische thema's waarbij de nadruk sterk ligt op organiseren en afspraken maken. Algemeen genomen kan het leren van en met elkaar nog verhoogd worden via gerichte technieken zoals supervisie, hospiteren, ... Over de mentoren/coachen uiten de leerkrachten zich met grote tevredenheid uit. Zij voorzien de leerkrachten van bruikbare tips. In de leraarskamer staan behalve materialen voor de kinderen ook een aantal naslagwerken. Het aantal algemene pedagogisch-didactische werken is beperkt aanwezig en het lezen (bijvoorbeeld door selectie van waardevolle passages) kan aangemoedigd worden. Een aantal leerkrachten evalueert niet enkel de kinderen, maar ook hun eigen werking op aparte fiches of in het agenda.
- Doeltreffendheid** In het klasbeeld en de klaswerking zijn vaak sporen terug te vinden van nascholingen die als positief geëvalueerd werden. Zo hebben nascholingen rond trotsdozen en sociaal-emotionele ontwikkeling aanleiding gegeven tot concrete realisaties. Tijdens de personeelsvergadering koppelen de leerkrachten hun ervaringen en knowhow over een gevolgde nascholing terug naar het team. De interne aanwezige deskundigheid wordt nog te beperkt aangewend.
- Ontwikkeling** Het team staat open voor verandering en is zeer leerbereid. Zelfgenoegzaamheid is hen vreemd en ze gaan dan ook voortdurend op zoek naar verbeteringen waardoor er ook tal van professionaliseringsacties ontstaan. Taal, preventie en vooral zorg komen voldoende aan bod, maar het thema 'diversiteit' kan nog breder verkend worden.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid In de hele schoolwerking neemt het zorgverbredend werken een centrale plaats in. Er is een zorgteam werkzaam bestaande uit een zorgcoördinator en vier zorgondersteuners die over een diversiteit aan vooropleidingen en achtergronden beschikken en die de werking kunnen versterken. Op vlak van kennis van de lagere afdeling is er nog een hiaat. Het zorgteam is aanspreekbaar door de klasleerkrachten en biedt ondersteuning. De school beschikt over een beleidstekst rond zorgverbreding gekoppeld aan het pedagogisch project en omvat een zorgcontinuüm dat vooral uitgewerkt is rond diverse overlegvormen. De mate waarin een ouderoverleg een noodzakelijke tussenstap vormt tussen filteroverleg en het MDO (multidisciplinair overleg) is onduidelijk. Ook het handelingsgericht werken krijgt geleidelijk aan ingang in de school en er zijn al heel wat sporen van terug te vinden op school. Kinderen met specifieke hulpvragen werden overzichtelijk opgesteld waardoor er een goed overzicht bestaat. Om mogelijkheden en beperkingen van kinderen in kaart te brengen is een beginsituatieanalyse (BSA) voorzien.

Ondersteuning De zorgwerking vertoont een zekere structurering: frequente overlegmomenten, procedures en instrumenten werden vastgelegd. Er is een wekelijks zorgoverleg voorzien waarbij ook thema's die beleidsmatig van aard zijn overlegd worden. Van de leerkracht wordt verwacht dat zij haar rol als eerstelijns-ondersteuner opneemt. Dit blijkt ook uit het aanmeldingsformulier voorafgaand aan het filteroverleg waarbij de reeds ondernomen acties dienen vermeld te worden. Het aanmeldingsformulier en het individueel handelingsplan zijn doordacht uitgewerkt en bevatten elementen van het 'handelingsgericht werken'. Een volgende stap vormt het MDO in aanwezigheid van het CLB. Dit overleg vraagt geen voorbereiding van de klasleerkracht en sommigen geven aan dat zij weinig betrokken zijn bij wie al dan niet besproken wordt. Gesprekken met ouders en externen, overgangsgesprekken en vraaggestuurd overleg met leden van het zorgteam zijn mogelijk. Op schoolniveau lopen ook enkele acties die een meer preventief karakter hebben zoals het voorzien in kringmomenten en hoekenwerk ook in de lagere afdeling, de integratieactiviteiten tussen derde kleuterklas en eerste leerjaar, de trotsdoos, de time-outstoel, de aandacht voor werkhouding en planmatig aanpakgedrag, de ouderbabbels, ... Er is ook vaak een aanbod voorzien voor kinderen die vlugger klaar zijn of extra-uitdagingen nodig hebben (wiskunde bijvoorbeeld of breinbrekers). De klasinterne differentiatie kan verder uitgebouwd worden en hier is klasinterne ondersteuning vanuit het zorgteam wenselijk. De extra-ondersteuning van de zorgmedewerkers is meer gericht op leerlingen(groepen) en in mindere mate op het versterken van leerkrachtvaardigheden. De school is enthousiast over de samenwerking met het CLB en andere externe partners. Om de zorgwerking te concretiseren werden ook actiefiches uitgeschreven rond taal, wiskunde en sociaal-emotionele ontwikkeling. Genormeerde toetsen, klasscreenings rond sociaal-emotionele ontwikkeling en het digitaal zorgsysteem geven aanleiding tot gerichte acties en ondersteuning. De wijze waarop hiermee wordt omgegaan staat nog niet toe om voor alle kinderen de brede ontwikkeling in kaart te brengen en evoluties zichtbaar te maken. Het deficitdenken treedt prominenter op de voorgrond in vergelijking tot het diversiteitsdenken. Ook de klas- en schoolomgeving is nog weinig een weerspiegeling van de sociaal-culturele achtergrond van de kinderen. Hoewel de doelmatigheid / planmatigheid en het formuleren van concrete handvatten voor de klaspraktijk vaak nog gering is, zijn er ook mooie voorbeelden van gestructureerde en operationeel geformuleerde individuele

handelingsplannen. Klasexterne ondersteuning is veelvoorkomend en gaat vooral over wiskunde en bepaalde aspecten van taal (remediërende programma's naast reguliere leesmethode) maar ook over sociaal-emotionele ondersteuning en motoriek. Voor een aantal kinderen loopt een apart leertraject en zijn er individuele handelingsplannen opgesteld waarin sticordimaatregelen zijn opgenomen. De leerkracht anderstalige nieuwkomers werkt motiverend en betrokkenheidsverhogend (onder meer door gesprekken rond leef- en belevingswereld en door variatie aan werkvormen) en richt zich op woordenschat en technische aspecten van de taalontwikkeling. Hij maakt gebruik van lichamelijke respons op activiteiten en ook speelsere maar intentioneel opgezette activiteiten behoren tot de praktijk. De link met de klaspraktijk en de doelgerichtheid vormen groeimogelijkheden. De beginsituatieanalyse, de individuele handelingsplannen en de beschikbare materialen getuigen van een kwaliteitsvolle aanpak.

Doeltreffendheid Weerkerende evaluatie- en overlegmomenten zorgen ervoor dat de kinderen opgevolgd worden en hulpvragen niet onopgemerkt voorbijgaan. Kinderen met problemen krijgen dan ook effectief ondersteuning. De werking van leerkracht anderstalige nieuwkomers, zorgondersteuners en klasleerkrachten zijn nog sterk van elkaar gescheiden en vooral de leerkrachten van de lagere afdeling wensen meer impact op het zorggebeuren. De link met de klaswerking, de noden van de kinderen en de klasleerkracht worden hierbij als cruciaal ervaren. Het leerkrachtenteam detecteert wanneer individuele of groepen kinderen vooruitgaan of stagneren. Zo geven zij aan dat pre-teaching werkt en voor welke kinderen extra-inoefening van de zelfredzaamheidstaal niet meer hoeft.

Ontwikkeling De zorgwerking is een vaak voorkomend thema in nascholingen op individueel en teamniveau: differentiatie, leerstoornissen, HGW, aandacht voor zorgkleuters, ... komen aan bod. Dit schooljaar zijn er ook teamnascholingen geweest met een sociaal-emotionele inslag. De zorgcoördinator neemt deel aan een intervisiegroep en de zorgleerkrachten volgen eveneens bijscholingen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Besluitvorming, GOK- en zorgbeleid, Kwaliteitszorg, Leiderschap, Talenbeleid, Visieontwikkeling

De directeur beschikt over organisatietalent en levert veel inspanningen om de opstartende school op de rails te zetten. Het schoolwerkplan is op korte tijd grondig en doordacht uitgewerkt. Zij is zeer betrokken op het onderwijs (met achtergrond rond kleuteronderwijs) en is een spilfiguur binnen de zorgwerking van de school. Zij investeert aanzienlijk in de organisatie van de school (welzijn, financiële aspecten, mailverkeer, vergaderingen,...). Zij streeft ernaar om niet de houding aan te nemen van iemand die boven het team staat maar om toegankelijk te zijn voor haar team. De samenwerking binnen het schoolteam en het evolueren richting lerende organisatie zijn items waar nog winst valt te boeken. Zij maakt ook deel uit van het college van directeurs (COLDI) en participeert aan schooloverstijgende intervisie- en reflectiesamenkomsten. In het recente verleden werd vaak beleid gemaakt vanuit het zorgteam, wat leidde tot protest bij teamleden die vroegen om meer inspraak en participatie. Dit gevoel leeft vooral bij de lagere afdeling heel sterk. Op dit moment wordt werk gemaakt van een hogere betrokkenheid van het hele team bij het beleid maken. Visiewerk is gebeurd bij de opstart van het team. Dit betekent dat afgeleid van het algemeen pedagogisch project van de Stad Antwerpen het schoolteam in onderling overleg een meer schoolspecifieke visie ontwikkelde. De aandacht voor visie weerspiegelt zich ook in het talenbeleid en zorgbeleid. Beslissingen werden genomen vanuit de zorgwerking en de oplichtende werkpunten. Er is een aantal werkgroepen actief die de betrokkenheid op het schoolgebeuren verhogen. Er is communicatie met de ouders onder meer via de maandbrief waarin ook pictogrammen worden gebruikt. Door het vastleggen van prioriteiten (taal en diversiteit), een langetermijnplanning en een nascholingsplan maakt de school haar werking transparant. De acties rond 'taal' en 'diversiteit' zijn opgelijst. De directeur ondernam collegiale visitaties rond de klaswanden. Zij doet ook klasbezoeken op basis van kijkwijzers die resulteren in bruikbare klasverslagen. Deze verslagen geven een zicht op sterke en werkpunten. Het formuleren van enkele prioritaire doelen, bijvoorbeeld op basis van een brede bevraging, die evalueerbaar zijn, kunnen de kwaliteitszorg nog verder laten toenemen. De evaluatie van de GOK-werking gaf aanleiding tot concrete bijsturingen en nieuwe acties waardoor continuïteit ontstaat. Op kindniveau geven enkele meetinstrumenten en een beginsituatieanalyse aan waar kinderen op schools-technisch vlak uitvallen en hulp volgt. De school doet ook een beroep op externe begeleidingsdiensten waardoor ze externe expertise toevoegt. Dit schooljaar wordt onder andere gewerkt aan 'welbevinden' en 'gemeenschappelijke visie'. Wat het talenbeleid betreft, heeft de school een visie ontwikkeld. In de actiefiches zijn concrete doelen op leerlingniveau opgenomen. De school heeft structuren gecreëerd om het talenbeleid te ondersteunen. Zo beschikt ze over zorgleraren om de 'anderstalige nieuwkomers' en de taalzwakkere leerlingen bijkomend talig te begeleiden. De school ontplooit initiatieven om het taalvaardigheidsniveau van de leerlingen in kaart te brengen. Conform de schoolvisie zet ze sterk in om de leerlingen de Nederlandse taal te laten verwerven. Illustratief zijn onder meer de aandacht voor de zelfredzaamheidsstaal en voor de begripsverwerving en de pre-teaching in het kleuteronderwijs. De lagere afdeling doet bijzondere inspanningen om de leesvaardigheid van de leerlingen te verhogen door verhoogde aandacht voor aanvankelijk lezen en het invoeren van remediërende programma's. De school heeft afspraken gemaakt

ten aanzien van de communicatietaal. Zo worden mededelingen voor de ouders ondersteund door pictografische voorstellingen. Voor instructietaal is dat veel minder het geval. De initiatieven, om het werken aan Nederlands in andere leergebieden te bevorderen, zijn nog bescheiden. De school evalueert geregeld de talige ontwikkeling en gaat op die manier de doeltreffendheid van het talenbeleid na. Op basis van de vaststellingen stuurt ze de aanpak bij. De school heeft aandacht voor de professionalisering van de leraren. Zo participeerden leraren aan meerdere bijscholingen. De lagere afdeling kan meer evenwicht in de talige domeinen beogen en kan meer aandacht besteden aan het communicatief en functioneel taalgebruik. Bovendien kan ze meer uitgaan van de taalmoeilijkheden van de leerlingen.

Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten gedeeltelijk aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook enige aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap. Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid, maar communiceert dit beperkt of niet met het team. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de meeste teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid en neemt expliciete initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De aandacht voor het bewaken van de leerplandoelen in beide afdelingen.
- De centrale plaats die het leergebied Nederlands krijgt in de reguliere én zorgwerking in beide afdelingen.
- Het breed, samenhangend en harmonisch aanbod van Nederlands en muzische vorming in de kleuterafdeling.
- De expliciete aandacht voor taalbeheersing via woordenschatverwerving in de kleuterafdeling.
- De gerichtheid op exploreren en experimenteren bij het muzisch vormgeven in de kleuterafdeling.
- De leergebied en –domeinoverschrijdende aanpak van muzische vorming in de kleuterafdeling.
- De specifieke accenten op schrift en vooral lezen in de lagere afdeling.
- De kringen en mogelijkheden tot het formuleren van een eigen mening in de lagere afdeling.
- De groeiende aandacht voor strategisch taalonderwijs en het aanbieden van een diversiteit aan teksttypes in de lagere afdeling.
- De aandacht voor deskundigheidsbevordering met betrekking tot Nederlandse taal.
- De leergebiedoverschrijdende aanpak van muzische vorming in de lagere afdeling.
- De reflectie op het muzische proces in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het nascholingsplan op korte en middellange termijn.
- Het aantal gevolgde nascholingen.
- De initiatieven rond zelfevaluatie met betrekking tot het eigen handelen door de leerkracht.
- De zichtbare effecten op klas- en schoolniveau van de gevolgde nascholingen.
- De open houding en leerbereidheid van het voltallige team.
- De structurering van de werking door visie, procedures, overleg en instrumenten vast te leggen.
- De waardevolle initiatieven op schoolniveau die ook een preventief karakter hebben.
- De actiefiches die concreet uitgewerkt zijn.
- De talrijke professionaliseringsinitiatieven rond zorgbeleid en zorgwerking.
- De mate waarin aanmeldingsformulier en individueel handelingsplan een weerspiegeling vormen van het handelingsgericht werken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het gerealiseerde werk op beleidsmatig vlak waardoor de school op korte tijd behoorlijk functioneert.
- De expliciete aandacht voor visieontwikkeling.
- Het organisatietalent van een gedreven leidinggevende.
- De evaluatie en bijsturingen van de werking.
- De vernieuwingsbereidheid en openheid naar externen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de beide afdelingen een beperkt aantal concreet-operationele doelen per activiteit formuleren.
- De mate waarin werkelijkheidsgericht gewerkt wordt.
- De implementatie van een woordenschatbeleid.
- Het benutten van de aanwezige taalheterogeniteit.
- De aanwezigheid van uitnodigende en gevarieerde klasbibliotheken of leeshoeken.
- De aandacht voor cultuureducatie.
- Afspraken rond muzische ontwikkeling op vlak van evaluatie, zorgwerking en deskundigheidsbevordering.
- De verhoudingsgewijs geringe aandacht voor functioneel taalgebruik in verhouding tot meer schools-technische aspecten van het leergebied Nederlands in de lagere afdeling.
- Het doelgericht werken aan en evalueren van de mondelinge taalvaardigheid in de lagere afdeling.
- Het aanbod aan functionele schrijftaken en het bevorderen van leesplezier in de lagere afdeling.
- Het aantal voorziene lestijden om te komen tot leerplanrealisatie voor muzische vorming in de lagere afdeling.
- Aandacht voor persoonlijke, creatieve expressie en beschouwen in de lagere afdeling.
- De nood aan houvast en afstemming rond muzische vorming in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Prioritaire doelen die de doelgerichtheid en evaluatie verhogen.
- Gerichte methodieken die het leren van en met elkaar bevorderen.
- Interne deskundigheid (h)erkennen en benutten.
- Link tussen klas- en zorgwerking.
- Versterken van leerkrachtvaardigheden en van klasinterne ondersteuning.
- Van deficitdenken naar diversiteitsdenken.
- De mate waarin procedures en overleg doelgericht zijn en concrete handvatten aanbieden voor de klaspraktijk.
- Impact en betrokkenheid van klasleerkrachten bij het zorggebeuren.
- Het waarderen en benutten van de diversiteit aan sociaal-culturele achtergronden.
- Flexibiliteit om zorg af te stemmen op noden van kind en leerkracht.

Wat betreft het algemeen beleid

- Betrokkenheid en inspraak van het hele leerkrachtenteam bij het beleid.
- Werken met prioritaire en evalueerbare doelen waarop de school gedurende het schooljaar zal focussen en die ze zal monitoren.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De lagere afdeling dient te voldoen aan haar maatschappelijke opdracht en haar verplichting om het leerplan 'muzische vorming' toe te passen.
- Voldoen aan de erkenningsvoorwaarden rond woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs**.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'
 - * voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor muzische vorming.
- voor de erkenningsvoorwaarde '**bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **20-03-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan DEVOS de inspecteur-verslaggever	Mounia JAFFAL de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	